

HUR MAN GÖR ETT RIKTSKÄR

SENAST REDIGERAD APRIL 24, 2020

Börja alltid med att göra ett riktskär (även kallat öppet skär) på den sida av trädet du vill att det ska falla åt. Därigenom kan du kontrollera fallriktningen, vilket är nödvändigt för att undvika olyckor och skador på dig själv eller andra i närheten. Det är mycket viktigt att göra riktskåret på rätt sätt för att garantera säkerheten vid fällning.

Syftet med ett riktskär är att skapa ett "gångjärn" i trä för att styra trädet när det faller till marken. Gångjärnet bildas med hjälp av riktskåret och det avslutande fällskåret. Riktskårets placering, vinkel och djup är avgörande för att säkerställa avsedd fallriktning.

Om du inte utfört riktad fällning tidigare, eller bara vill fräscha upp dina kunskaper, rekommenderar vi dig att titta på Förstå riktad fällning. [Läs mer om hur man gör en riktad fällning chainsawacademy.husqvarna.com](https://chainsawacademy.husqvarna.com)

Innan du börjar

Att fälla träd kan vara farligt. För högsta säkerhet är det viktigt att vara väl förberedd. Innan man fäller ett träd är det därför viktigt att lära sig om motorsågssäkerhet, rätt utrustning och hur noggrant och exakt fällningen måste planeras.

Om du är oerfaren, eller känner dig osäker, ska du inhämta råd och hjälp från yrkeskunnig.

Välj rätt metod för riktskär

Ett riktskär kan göras på många olika sätt. Nedan beskrivs de fyra vanligaste, tillika säkraste, metoderna:

- Öppet riktskär med siktat överskär
- Öppet riktskär med siktat underskär
- Öppet riktskär med större öppningsvinkel
- Omvänt riktskär eller Humboldt-skär

De största skillnaderna mellan dessa metoder är öppningsvinkeln, i vilken ordning du gör skären och var du lägger fällskåret.

Nedan beskrivs de fyra metoderna kortfattat.

METOD

Riktskär

1. Öppet riktskär med siktat överskär

Rekommenderas för fällning av de flesta träd i plan eller något sluttande terräng. Det säkraste och enklaste sättet att lyckas.

- Rekommenderad metod: säker och pålitlig
- Används för de flesta ändamål i plan eller något sluttande terräng.
- Enklare för underskåret att möta det vinklade toppskåret för ökad riktningsprecision.

- Fällskäret görs i nivå med underskåret eller något ovanför för att minimera risken för spjälkning.
- + Låg stubbhöjd.
- + Brytmånen är intakt tills precis innan trädet slår i marken för ökad kontroll.

2. Öppet riktskär med siktat underskär

Används i vissa delar av världen vid avverkning i plan eller något sluttande terräng, i synnerhet vid fällning av träd som lätt spjälkas.

- Kan användas för de flesta ändamål i plan eller något sluttande terräng..
- + Låg stubbhöjd.
- + Liten öppningsvinkel (45–55°) som gör att brytmånen går av tidigt och därför lämpar sig för träd som lätt spjälkas.
- Ett högre fällskär kan öka risken för att trädet ska spjälkas.
- Det kan vara svårare att uppnå rätt riktskär och brytmånstjocklek.

3. Öppet riktskär med stor öppningsvinkel

Det här är en bra metod som ger större kontroll tack vare att brytmånen är intakt längre.

- Används för träd i plan eller sluttande terräng.
- Öppningsvinkel på mer än 70° för ökad kontroll och precision
- Underskåret är vinklat nedåt från fällskäret sett.

- Fällskäret är i nivå med, eller något över, riktskåret.
- + Brytmånen är intakt tills precis innan trädet slår i marken för ökad kontroll.
- Högre stubbhöjd.

4. Omvänt skär eller Humboldt-skär

Detta är ett säkert och effektivt sätt att fälla träd som står i brant, sluttande terräng eller som lätt spjälkas.

- Lämpar sig för grövre träd i brant terräng.
- Öppningsvinkel på minst 45°.
- Det horisontella skäret har samma vinkel som fällskäret.
- Fällskäret läggs något över riktskåret.
- + Trädtyper som lätt spjälkas.
- + Intakt stubbe.
- + Låg stubbhöjd i brant terräng.
- Hög stubbhöjd i plan terräng.

Vi rekommenderar åter ett öppet riktskär med siktat överskär, eftersom det är en säker och enkel metod som passar de flesta trädfällningssituationer.

REKOMMENDERAD METOD

1. Öppet riktskär med siktat överskär

Metoden rekommenderas för fällning av de flesta träd i plan eller något sluttande terräng. Detta är det säkraste och enklaste tillvägagångssättet. Den stora öppningsvinkeln (60–80°) gör att brytmånen förblir intakt tills precis innan trädet slår i marken.

Genom att först göra – och sikta med – ett vinklat överskär är det enklare att få underskåret att möta överskåret. Fällskåret läggs sedan i linje med underskåret, eller något över, för att minimera risken för att trädet ska spjälkas.

Så här går det till:

STEG-FÖR-STEG

1. Såga bort utskjutande rötter

Förbered riktskåret genom att såga bort utskjutande rötter som skulle kunna försvåra fällningen. Barken bör avlägsnas runt stammen i nivå med de tänkta rikt- och fällskåret så att skären blir rena.

2. Förbered överskåret

Luta vänsteraxeln mot stammen. Stå med benen brett i sär, eller lägg vänster knä på marken, så att du får bra balans. Innan du påbörjar riktskåret ska du bestämma höjden på stubben och markera den med motorsågen.

3. Sikta

Sikta med överskåret mot en punkt längre bort i terrängen där du vill att trädet ska falla ner. Punkten måste överensstämma med fallriktninglinjerna på sågen.

4. Gör överskåret

Vinkla svärdet och börja såga med full gas vid 60–80 graders vinkel. Kontrollera regelbundet under sågningen att du står i ursprunglig position. Såga 20–25 % in i trädets diameter.

5. Gör underskåret

Såga underskåret så att det möter överskåret exakt. Underskåret får inte sågas för djupt. Om inte över- och underskåret möts på exakt samma ställe får du inte tillräcklig kontroll över fällningen. Det är också viktigt att hålla sågen horisontellt när underskåret görs.

6. Gör vid behov även skär på motsatt sida.

Om trädets diameter är större än svärdet är långt, ska både över- och underskåret göras från andra sidan också.

7. Gör fällskäret

Välj ett lämpligt fällskär för trädets i fråga. Fällskäret ska vara i linje med, eller något över, underskåret.

Andra metoder

Här ger vi en översikt över fyra vanliga riktskärsmetoder med närmare beskrivning av rekommenderad metod: Öppet riktskär med siktat överskär För mer information om de andra metoderna kontakta lokal sakkunnig.

